

EUSKARA EUSKADIKO HIRUGARREN SEKTORE SOZIALEKO ERAKUNDEETAN

IKERKETA PROIEKTUA

bizkaiko hirugarren
sektorearen behatokia
observatorio del
tercer sector de bizkaia

2017

observatorio del
tercer sector de bizkaia

AURKIBIDEA

SARRERA	2
MARKOA ETA JUSTIFIKAZIOA	3
IKERGAIA MUGATZEA.....	18
HELBURUAK.....	20
METODOLOGIA ETA LAN PROZESUA.....	21
ERREFERENTZIA BIBLIOGRAFIKOAK	23

SARRERA

Proiektuaren helburua Euskadiko hirugarren Sektore Sozialaren "hizkuntza paisaia" ikertzea da, hau da, **erakunde horietako euskararen erabilera eta presentziaren egoeraren diagnosia egitea eta euskararen sustapenerako politiken garapen maila aztertzea.**

Azken urteetan, botere publikoek eta biztanleek ahaleginak elkartu eta gizarte geroz eta elebidunagoa lortzeko helburuan dihardute. Gure lana Eusko Jaurlaritzak 90eko hamarkadatik aurrera lan-munduan euskara sustatzeko bultzatzen dituen proiektuekin bat dator eta horietatik eratorritako zenbait ikerketa-lan oinarri hartu ditu, aztergai dugun sektoreko eta beste sektore batzuetako paisaiak alderatzeko.

Politika aktiboek eta hainbat eragileren partaidetzak euskararen erabilera egiazkoa bihurtu dezake lan munduan, gizarte elkartuagoa eta integratuagoa lortzeko eginahalean lagunduz.

Diagnosi honek euskararen momentuko egoeraren ezagutza zabaltzeko aukera ematen digu, **sektore honetako euskararen presentzia eta erabilera indartzeko eta bultzatzeko** neurri zehatz aktiboak diseinatzen lagunduz.

MARKOA ETA JUSTIFIKAZIOA

EAEk euskarari dagozkion oinarri juridikoak eta lan munduko eskubide linguistikoak.

Euskararen Erabileraren Normalkuntzarako 10/1982 Legeak gizarteko funtsezko esparruetan euskararen erabilera eta ezagutza berreskuratzeko hizkuntza-politikako ekintzak garatzeko eta euskarari babes instituzionala emateko bidea hasi zuen.

Ez dagoenez araudi bakarra, araudi juridikoak euskarari ematen dion estatusa aipatzean, ofizialtasuna eta lurraldetasuna kontuan izan behar dira. Euskara hitz egiten den lurraldean hainbat erregimen juridiko daude eta horrek aitortzaren inguruko aldeak eragiten ditu.

Hortaz, Frantziako estatuko euskal lurraldeetan (Lapurdin, Behe Nafarroan eta Zuberoan) euskarak ez du izaera ofizialik.

Espainiar estatuko euskal lurraldeetan bi trataera desberdin hartzen ditu:

- *Euskal Autonomia Erkidegoan* (Bizkaia, Gipuzkoa eta Gipuzkoa) euskara ofiziala da gaztelaniarekin batera. Bi hizkuntzen erabilera arautzeko asmoz onartu zen Euskal Autonomi Erkidegoan errotutako Erakunde Publiko guztiei eragiten dien 10/1982 Legea, azaroaren 24koa, Euskararen Erabilera Normaltzeko Oinarrizkoa. Euskararen erabilerari dagokion araudiaren kasuan aipagarriak dira Euskal Funtzio Publikoari buruzko 6/1989 Legea eta Pertsona Kontsumitzaileen eta erabiltzaileen Estatutuaren 6/2003 Legea.
- *Nafarroako Foru Erkidegoan* lurraldearen zati batean euskara ofiziala da gaztelaniarekin batera. 13/1982 Lege Organikoa, abuztuaren 10ekoa, Nafarroako Foru eraentza berrezarri eta hobetzekoa, da hizkuntzen oinarrizko legea, eta honi jarraiki, euskara eta gaztelania dira Nafarroako inguru euskaldunetako bi hizkuntza ofizialak. Aldiz, lurralde horietatik kanpo soilik gaztelania izango da ofiziala. Bestalde, euskararen erabilerari eragiten dioten Europako eta Estatuko hainbat arau garrantzitsu daude:
 - 1978ko Konstituzioa 1978ko Espainiako Konstituzioak Estatuko hizkuntzen oinarrizko arautzea ezartzen du.
 - 1992ko azaroaren 26ko 30/1992 Legea Herri Administrazioen Araubide Juridikoen eta Administrazio Prozedura Erkidearen Legea.
 - Hizkuntza Gutxituen edo Eskualdeko Hizkuntzen Europako Gutuna.

Aipatutako legediak hizkuntza normalkuntzak jaso beharreko trataera zehazten du. Beste kontsumo harreman batzuekiko pisu zehatza dute, izan ere, legediak kontsumitzaileei eta erabiltzaileei aitortzen dizkien hizkuntza eskubideen jardura eraginkorra ahalbidetzen dute. Hortaz, orokorrean esan

dezakegu, [2008ko uztailaren 1eko 123/2008 Dekretua, pertsona kontsumitzaileen eta erabiltzaileen hizkuntza-eskubideei buruzkoa. EHAA - 2008ko uztailak 16, asteazkena, \(135. zk.\)](#) -ri jarraiki erabiltzaile eta kontsumitzaileek eskubide hauek dituztela:

- Zerbitzuen eta ondareen inguruko informazioa euskaraz jasotzea.
- Euskadin jarduten duten enpresa edo establezimenduekiko harremanak euskaraz edo gaztelaniaz gauzatzea. Horien betebeharra da zerbitzua eskaintzeko aukera bermatzea darabilten edozein hizkuntza ofizialetan.

Eskubide horien jarduera eraginkorrak, aldiz, araudiak ezarritako aurreratzeari azpiratzen zaizkie: alde batera uzten dira, besteak beste, saltoki txikiak eta mikroenpresak. Orokorrean, honako betebeharrak linguistikoak izango dituzte:

- Eskubide pribatuaren erregimenari jarraiki produktuen hornikuntzan diharduten edo zerbitzuak eskaintzen dituzten erakunde publikoak.
- Interes orokorreko edo antzeko zerbitzu unibertsalak eskaintzen dituzten pertsona edo erakunde juridikoak¹.
- Publikoari bideratutako zerbitzuak eskaintzen edo produktuak saltzen dituzten establezimendu handiak.
- Merkataritza establezimendu kolektiboak.
- Finantza eta kreditu erakundeak.
- Eraikuntza-lanen enpresa sustatzaileak eta etxebizitzak saldu edo alokatzen dituzten enpresak.

Gainera, epeak honakoaren arabera zabaltzen dira [2010eko uztailaren 20ko 204/2010 Dekretua, pertsona kontsumitzaileen eta erabiltzaileen hizkuntza-eskubideei buruzko Dekretuaren aldaketari buruzkoa](#), araudiari egokitzen zaizkion erakundeak, enpresak eta establezimenduak.

Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialaren eta Gizarte Zerbitzuen araudian ere gai honi buruzko informazioa aurki daiteke:

[Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialaren 2016ko maiatzaren 12ko 6/2016 legearen](#) 16. artikulua arabera, ardura publikoko gizarte-zerbitzuak euskal administrazioekin batera eskaintzen diharduten edo interes orokorreko beste jarduera batzuetan laguntzen duten Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko erakundeek, *“zerbitzua herritarrek hautatutako hizkuntza ofizialean eskaintzeko ahalegina”* egiteko betebeharra izango dute.

¹ Kategoria honetan sartzen dira: EAEn komunikazioan jarduten duten komunikazio enpresak, zerbitzu unibertsala ematen dutenak eta EAeko publikoaren esku dauden zerbitzu telefonikoak eskaintzen dituztenak. Bidaiarien garraio publikoko zerbitzuak ematen dituzten trenbide enpresak. EAEn errepideko bidaiarien ohiko garraio publikoa ematen duten enpresak. EAEn bidaiarien aireko ohiko garraioa eskaintzen duten enpresak eta EAeko zenbat aireportutan bidaiarien lurreko laguntza-zerbitzua eskaintzen dutenak. EAeko erabiltzaile edo kontsumitzaileak energia elektrikoaz hornitzen dituzten enpresa banatzaile nahiz merkaturatzaileak. EAeko erabiltze edo kontsumitzaileak gas naturalaz hornitzen dituzten enpresa banatzaile nahiz merkaturatzaileak. Atal honetan aipatzen diren zerbitzuak jabe publikoak direnean, enpresa edo erakundeak aurreko atalean sartuko dira.

Era berean, [Gizarte Zerbitzuen 2008ko abenduaren 5eko 12/2008 Legea](#)ri jarraiki gizarte-zerbitzuen erabiltzaileen (9. Artikulua) eskubideen artean aipagarria da *“erabiltzailearen lehentasunaren arabera, EAEko hizkuntza ofizialetan jasoak izateko eskubidea dutela”*. 60. artikulua ere *“Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren Zerbitzuen Katalogoaren kudeaketan edo gizarte-zerbitzuen atalean arduraren publikoko beste jardueraren batzuetan esku hartzen duten enpresa pribatuek, 7. artikuluan aurreikusitako jardueraren oinarriak errespetatu beharko dituzte, c) atalean araututako berdintasuna eta ekitatea bereziki zainduz. Batik bat, 10/1982 Legea, azaroaren 24koa, Euskararen erabilera arautzeko oinarrizkoa eta 6/2003 Legea, abenduaren 22koa, Kontsumitzaileen eta Erabiltzaileen Estatutuarena oinarri hartuz, aipatutako erakunde pribatuek beharrezko neurriak hartuko dituzte erabiltzaileen hizkuntza-aukera (gaztelania edo euskara) errespetatzen dela bermatzeko².*

Euskararen sustapena EAEn

EAEn euskararen bultzada 1982an sortutako [Euskararen Aholkularitza Kontseiluaren](#) eskutik etorri zen. Erakunde publiko hori, hizkuntza-normalkuntzan nahastutako erakundeen (pribatu nahiz publiko) jarduerak eta ahaleginak ikertzeko, bideratzeko eta koordinatzeko abiatu zen.

Lehen ekintzetako bat, Euskal Herriko hizkuntza-politiken eraginkortasuna aztertu ostean, 1998ko ekainean [Euskara Biziberritzeko Plan Nagusia](#) (EBPN) onartzea izan zen eta Eusko Jaurlaritzako Gobernu Kontseiluak hilabete geroago onartu zuen hamarkada osoan zehar hizkuntza-normalkuntzan aurrera jarraitzeko. Planak hizkuntza-politikako estrategia-helburuak eta lehentasuneko proposamenak zehaztu zituen. Aldi berean, erakunde publikoen eta euskararen sustapenerako elkarte bateratuen arteko koordinaziorako jarraibideak ere eman zituen. Horretarako, laneko eginbeharrak hiru helburu estrategikoren inguruan harilkatu zituen:

- Euskararen transmisioa.
- Euskararen erabilera soziala (zerbitzuak euskaraz eskaintzea).
- Hizkuntzaren kalitatea.

Bigarren helburuaren arabera, hiztunei euskarak gaztelaniak adinako balio funtzional eta pertzepziozkoa izan dezakeela erakusteko, euskara eskolaren mugatik haratago zabaltzea behar da, beste gizarte sail garrantzitsu batzuk hartuz.

Aurrerago, 2008-2009 urteen artean, Euskara 21 deituriko hausnarketa prozesua abiatu zen, mende hasierako hizkuntza politikarako oinarriak ezarriz. Prozesu hartan herritar askok parte hartu zuten, eta besteak beste, Euskara Biziberritzeko Plan Nagusia (EBPN) berrikusi eta eguneratu zen, bereziki, XXI.

² 7. Artikulua. C Ataleko Oinarriak: *“Era berean, euskal administrazio publikoek, hizkuntza araudiari jarraiki, euskara edo gaztelania erabiltzeko pertsonen eskubidea bermatuko dute”*.

mende hasierarako egokitzeko. 2009. urtean, Eusko Legebiltzarrak, Euskara 21 prozesua onartu zuen eta honako txosten honetan jaso zen: “Itun berritu baterantz”.

Bestalde, EBPNren berrikuspenaren baitan, Hizkuntza Politikako Sailburuordetzak Euskararen garapenaren eta egoeraren inguruko txostena eman zuen argitara 2011ko apirilean. Informean jasotako datuen arabera, euskararen normalkuntzan eragin gehien izan duten prozesuak hiru sail nagusitan koka daitezke: hezkuntzan, ekoizpen editorialean eta informazio eta komunikazio teknologietan.

Hortaz, hurrengo hamar urteetarako hizkuntza-plangintzak alderdi sendoak aprobetxatu eta ahulak zuzendu behar zituela erabaki zen, eta horretarako, aurrez aipaturiko argitalpenak hartu ziren oinarri: EBPN, *Euskara 21* ekimeneko txostenak eta euskararen egoeraren eta garapenaren inguruko txostena. Horrenbestez, Euskararen Aholku Batzordearekin elkarlanean, Eusko Jaurlaritzak Euskara Sustatzeko Ekintza Plana (ESEP) diseinatu zuen 2012an.

Ekintza Plan hori, aurreko EBPNren moduan, EAEn gauzatu zen, hurrengo hamar urteetarako hizkuntza-politikarako neurriak proposatu zituen eta nolabait, *Euskara 21* ekimenean aipatutako jarraibide eta oinarriak era praktikoan aplikatzeko modu bat irudikatzen zuen. Euskararen erabilera bultzatzeko, datozen urteotako hizkuntza politika *Itun Berritu Baterantz* dokumentuan bildutako hamalau puntuak jarraituko dira, eta plan berriak puntu horiek neurri berriekin garatu eta praktikan jartzeko egokituko ditu.

Aurreko planean (EBPN) ezarritako helburu estrategikoak ziren lorpena, erabilera eta kalitatearekin batera, hizkuntza plangintza integralak, horiek lortzen lagunduko duten gainerako jardura batzuk (zeharkako lerroak) ere kontuan izan behar dituela onartzen da. Horien artean, hizkuntzaren erabileran eragin nabarmena duten eta Euskararen Sustapenerako Ekintza Planeko (ESEP) jardura espezifikoek kapituluan garatzen diren euskararekiko motibazioa eta euskararen hedapena bezalako faktoreak:

Helburu estrategikoak:	Helburuak lortzeko zeharkako lerroak
<i>Euskara barneratzea.</i>	<i>Euskararekiko motibazioa</i>
1. Familia transmisioa	14. Sentsibilizazioa eta motibazioa
2. Irakaskuntza	<i>Euskararen hedapena.</i>
3. Euskalduntzea- Alfabetatzea	15. Barne-proiektzioa
<i>Euskararen erabilera</i>	16. Kanpo-proiektzioa
4. Administrazioa	
5. Euskaldunenak diren eremu geografikoak	
6. Inguru sozioekonomikoa	
7. Aisia eta kirola	
<i>Euskararen kalitatea.</i>	
8. Argitalpen-ekoizpena	
9. Kultura-jarduera	
10. Publizitatea	
11. Corpusa planifikatu eta euskararen kalitatea	
12. Komunikabideak	
13. Informazioaren eta komunikazioaren teknologiak (IKT)	

2013an, Euskararen Aholku Batzordeak, Hizkuntza Politikako Sailburuordetzak 2013-2014 aldirako proposatutako lan-programa onartu zuen. Honakoa izan zen aipatutako programan bildutako lanetako bat: Euskara 21 Batzorde Bereziari egokitutako “euskararen gaineko diskurtsoak batzeko bideak aztertu, alderatu, berritu eta abiarazi”. Horretarako, EGOD proiektua abiatu zen (Euskararen Gaineko Oinarrizko Diskurtsoak) eta emaitzak 2016an zehar zabaldu eta komunikatu zitzaizkion gizarteari.

Euskararen Aholku Batzordearen egitekoetako bat EAEko hizkuntza-normalkuntzan eragin dezaketen auziak aztertzea eta ikertzea da, ondoren, Gobernuari eta dagozkion erakundeei euskararen erabilerari lotutako xedapenak hobetzeko neurriak proposatzea. 2016ko Eta hemendik aurrera zer? da Batzordeak argitaratutako azken dokumentua. Bertan, hainbat sailetarako lehentasunen markoa zehaztu da:

9.1. Lehenetasunak dimentsio makrosozialesan.

9.1.1. Gizartearen sostengua: framin34 diskurtsoa

9.1.2. Gizartearen sostengua: euskara erabiltzearen zilegitasuna

9.1.3. Legezko estatusa

9.1.4. Euskararen lurraldea

9.1.5. Hizkuntza-politika: Estatu-esparrua eta europarra

9.1.6. Hizkuntza-politika: administrazioari loturiko zerbitzu publikoen esparruan arreta elebidunerako gaitasuna hobetu

9.2. Lehenetasunak dimentsio mikrosozialesan.

9.2.1. Harreman sareak eta mintzaideen gaitasuna

9.2.2. Harreman egonkorra

9.3. Lehenetasunak banakako dimentsioan.

9.3.1. Euskarazko nolabaiteko gaitasuna

9.3.1.1. Euskarazko nolabaiteko gaitasuna: hezkuntza-sistemako hobekuntza linguistikoa

9.3.1.2. Euskarazko nolabaiteko gaitasuna: helduen euskalduntzearen eraginkortasuna

9.3.2. Motibazioa

Era berean, 2016an zehar, honako lan hauek ere argitaratu ditu: *“Euskarazko IKTak: GOMENDIOAK HERRI AGINTEENTZAT”* eta *“Gu Gazteok. Laburpen-txostena eta lan-ildoen proposamena aurrera begira”*.

Urte askoan zehar diseinatu eta ebaluatu diren Plan horiei loturik eta aurretik aipatutako dokumentuen azterketa oinarri harturik (“Euskera 21. Itun berri batorantz” eta “Euskararen Sustapenerako Ekintza Plana (ESEP)”), honakoa garatu zuen Eusko Jaurlaritzak: “Euskararen Agenda Estrategikoa 2013 – 2016: bizikidetzarako hizkuntza bizia”. Euskarak azken hamarkadetan bizi izan duen aurrerapena indartzea eta bizkortzea helburu duen Agenda: elebitasuna zeharka kudeatu nahirik, oinarrian ESEP Planak Eusko Jaurlaritzari egotzitako egitekoak bilduz eta berriak gehituz.

Aurrez euskararen normalkuntzarako eskuratutako baliabide eta organoez gain, Agendak Eusko Jaurlaritzako sail guztietan Euskara Unitateak sortzeko proposamena egiten du; horrela, Jaurlaritzako sail, organo eta elkarte guztiek euskararen normalkuntza eta bi hizkuntzen berdintasunean aurrerapausoak ematen jarraitzeko betebeharra bere egin dezaten.

Agenda honek, hiru moduren bidez, Jaurlaritzaren Programak hizkuntza normalkuntzari egozten dion zeharkakotasuna erakusten du:

Batetik, elebitasuna bultzatzen eta bermatzen duten neurriak garatuz, betez eta gauzatuz.

Bestetik, bi hizkuntzen oreka bilatuko duen hizkuntza-politika eta aukeren berdintasuna defendatuz, eta sustapen-politika hori garatzeko neurriak jarritz.

Azkenik, elebitasunaren eta euskararen erabileraren balioen aldeko konpromisoa, sentsibilizazioa eta eredugarritasuna landuz.

Euskararen bultzada EAEko sektore pribatuan

EAEko lantegiak euskalduntzeko lehen saiakerak euskararen estandarizazioa abiatu zenean hasi ziren, 1977tik aurrera, hain zuzen. Hala ere, hasieran ez zegoen lanerako metodo egonkorrik eta lortutakoa langileen eta euskal kulturako gizarte eragileen ekimenari esker egin zen.

Lehen ahaleginak, eremu euskaldunetako enpresa ertain-handietan sortu ziren, bereziki kooperatibetan. Edozein modutara, esan dezakegu aurrez planifikatutako lehen ekimenak 1990ean hasi zirela.

1990ean Euskararen Aholku Batzordeak “Euskararen Normalkuntza Lan Munduan. Oinarrizko Irizpideak” izeneko txostena prestatu zuen. Orduko Hizkuntza Politikako Idazkaritza Orokorra (gaur egun Hizkuntza Politika Sailburuordetza) Euskararen Aholku Batzordearen irizpideei jarraiki, lan-mundua euskalduntzeko oinarriak ezarri eta baliabideak eskuragarri jarri zituen. Esperientzia pilotu anitz abiatu ziren, askotan itunen bidez eta besteetan, diru-laguntzak baliatuz. Ordurako, udal euskaltegien eta euskaltegi pribatuen sarea sortu berria zen eta jadanik euskalduntza-alfabetatze saioetan parte hartzen hasiak ziren zenbait enpresa.

1997an, Eusko Jaurlaritzako Hizkuntza Politikako Sailburuordetzak esperientzia pilotua beste enpresa batzuegana zabaltzea erabaki zuen enpresa pribatuei bideratutako ordena orokor baten barnean diru-laguntza bide berria irekiz.

Esan bezala, 1998an zehar, Euskararen Aholku Batzordeak Euskara Biziberritzeko Plan Nagusia (EBPN) gauzatu zuen. Planak hainbat sailletarako proposamenak biltzen zituen eta lan-munduari zegokionez, honako lau proposamen hauek batu zituen:

- Sail honetarako marko orokorra gauzatzea.
- Enpresetako euskara-planerako oinarrizko osagarriak zehaztea.
- Euskara-planak enpresa gehiagotara zabaltzeko giza eta ekonomia-baliabideak ezartzea.
- Hainbat gune sozioekonomikotako eragile elkartzeari lortzea.

1999an, Hizkuntza Politikako Sailburuordetzak lankidetzaz ituna sinatu zuen Québeceko Hizkuntza Politikako Idazkaritzarekin. Itun horren bidez, eta beste sail batzuetan izandako esperientzia kontuan izanik, enpresetako euskara planetan kontuan izan beharreko irizpideak gauzatu ziren.

2000n, Kultura Sailak, Industria eta Merkataritzakoek eta Justizia, Enplegu eta Gizarte Segurantzakoek, euskara plana diseinatzeko eta garatzeko interesatutako erakunde pribatuei bideratutako diru-laguntza larria zabaldu zuen. Deialdiak hainbat urterakoak izan ziren eta 2004tik aurrera, urte bakarrerako deialdiak egiten hasi ziren.

2005ean, Euskararen Aholku Batzordeak txosten berria idatzi zuen: EABren gomendioak . Arlo sozioekonomikoan euskararen erabilera sustatzeko eta hizkuntza-normalizaziora modu sistematikoagoan eta eraginkorragoan hurbiltzeko irizpideak eta estrategiak. Horrela, enplegu pribatuko eremua euskara berreskuratzeko beharrezkoak kokatzen zela bermatu zuen. Beharrezkoa zeritzon inguru sozioekonomikoan euskararen alde gauzatutako ekintzak baloratu, berrikusi eta doitu zituen hausnarketa egitea, eta horrela, etorkizunean, hizkuntza plangintzaren kasuan, era sistematiko eta eraginkorragoan esku hartzea.

Aurkezten ziren datuen arabera (2001ekoak), udaletxeetan, gizarte- eta osasun-zerbitzuetan, hezkuntzan eta enpresa pribatuetan euskarazko eskaintza zenbat eta altuagoa izan, herritarrek orduan eta gehiago erabiltzen zuten euskara. Beraz, euskararen erabileraren areagotzea eta produktuen eta zerbitzuen euskarazko eskaintza lotu daitezkeela dirudi.

Urte horietako egoerei egokitutako eta sistematikoagoa izango zen plan baten bila, honako lan proposamen eta irizpideak ezarri ziren:

- Laneko eremua mugatu: azpi-programak banatu.
- Euskara-plana diseinatu enpresaren egoerari jarriki.
- Zerbitzu eta baliabide gehiago eskaini.
- Eragile sozioekonomikoen parte hartzea handitu: merkataritza ganberak, enpresarien elkarteak, eskolak, sindikatuak, etab.
- Administrazio publikoen arteko elkarlan koordinatua bultzatu.
- Araudia garatu.
- Euskarazko Lanbide heziketaren eskaintza areagotu.
- Euskarazko etengabeko trebakuntza bultzatu.

2005ean bertan, Eusko Jaurlaritzako Hizkuntza Politikako Sailburuordetzak (Euskararen Legea eta beste hainbat xedapen, nahiz hizkuntza politikako sailak ordura arte egindako ibilbidea eta bereziki, EBPNren garapena, oinarri harturik) honako dokumentua garatu zuen: Hizkuntza Politikaren Etorkizuna: 2005-2009 Proiektua.

Bertan, hainbat jardunbide proposatu ziren; horietako bat eremu sozioekonomikoko euskararen erabilera bultzatzea izan zen, zenbait elkarteren parte hartzea antolatuz: merkataritza-ganberak, enpresarien elkarteak, sindikatuak, lanbide-heziketarekin eta etengabeko trebakuntzarekin loturiko erakundeak eta lan-munduarekin lotutako Eusko Jaurlaritzako sailak (Justizia, Enplegua eta Gizarte Segurantza; Nekazaritza, Arrantza eta Elikadura; Industria, Merkataritza eta Turismoa; Garraioa eta Lan Publikoak; Ingurumena eta Antolamendua). Horretarako, ordura artekoak baino estrategia sistematizatuagoak eta errealistagoak diseinatu ziren:

- Elkarteen eta erakundeen parte hartzea areagotu: merkataritza-ganberak, enpresarien elkarteak, sindikatuak, lanbide-heziketarekin eta etengabeko trebakuntzarekin loturiko erakundeak eta lan munduarekin lotutako Eusko Jaurlaritzako sailak...
- Administrazio publikoen arteko elkarlana koordinatu giza eta ekonomia-baliabideak optimizatu ahal izateko.
- Enpresa-jardueraren araberako programa bereziak identifikatu eta garatu: industria-enpresa handiak, txikiak, ertainak, merkataritza-establezimenduak, txikizkako saltokiak, ostalaritza (tabernak eta jatetxeak), bankuak eta aseguru-etxeak.
- Ezaugarri soziolinguistiko bereziei jarraiki, enpresetan euskararen erabilera areagotzeko planak bultzatu.
- Euskara planen Erreferentzia Marko Estandarra ezarri.
- Euskara-planak kudeatzeko eta garatzeko Hizkuntza Politikako Sailburuordetzak eskaini beharreko produktu eta zerbitzuak zabaldu eta ezagutarazi.
- Indarrean dauden kalitate-ereduei jarraiki, enpresetarako euskararen erabilerarako ebaluaketa eta egiaztatze-prozedura zehatza ezarri.
- Euskararen presentzia eta erabilera neurtzeko adierazleak definitu. Era berean, datuen eguneratze-sistema eraiki (EAS).
- Dagokionean, finantzaketa-lerroa aztertu eta birformulatu.
- Dagokion legedia markoa garatu.
- Dagozkion plan estrategikoetan irizpide linguistikoak txertatu.
- Lan-eremu pribatuko eragile nabarmenei zuzendutako sentsibilizazioa eta komunikazioa indartu.

Ondoren, aurrez aipatutako, baita Eusko Jaurlaritzako Agenda Estratégica del Euskera 2013 – 2016: una lengua viva para la convivencia ere (eremu pribatuak euskararen normalkuntza planak bultzatzeko aipamena egin denenean azaldua).

Estrategia honek merkataritza-saltoki handietako, zerbitzu unibertsalak eskaintzen dituzten enpresa handietako (ura, elektrizitatea, gasa, etab.) eta merkataritza eta ostalaritza eremuetako kontsumitzaileen hizkuntza-eskubideen betetze maila neurtzerakoan eman beharreko pausuei egiten die erreferentzia. Horretarako, enpresetako euskara-planak bultzatzen eta EBPNri eta ESEPri jarriki, gainerako administrazio publikoekin elkarlanean jarraitzea proposatzen da.

Era berean, inguru sozioekonomikoko eragile esanguratsuekin (enpresari-elkarteak, langile-sindikatuak, etab.) elkarlanean, orokorrean enpresa-munduan euskararen presentzia eta erabilera bultzatzeko metodoak garatzea proposatzen da: hitzarmenak, hizkuntza-irizpideak...

LanHitz programaren bidez eta enpresetako euskara-planak bultzatzeko diru-laguntzak kudeatzen dituzten botere publikoen arteko koordinazioa hobetuz, euskara-planak bultzatzea da helburua. Azken finean, administrazioez gain, enpresa pribatuek ere hizkuntza-eskubideen diskurtsoa barneratu eta euskara-planak garatu ditzaten lortzeko lan egitea da helburua.

Eusko Jaurlaritzako Hizkuntza Politikako Sailburutzak euskara bultzatzeko abiatutako plan, helburu eta saiakera guztiak 1997tik aurrera diru-laguntzen erregulatzearen bidez gauzatu dira, eta 2000tik aurrera, era espezifikoan, sektore pribatuko erakundeek euskara-planak garatzeko diru-laguntzak jasotzeko deialdiaren bidez.

Gaur egun, bost diru-laguntza mota desberdin daude eta bakoitzak laguntza-testuinguru berezia du, azkena izanik, Euskadiko hirugarren sektore sozialerako espezifikoa.

- EAEko tokiko erakundeetan Euskararen Erabilera Sustatzeko Plan Orokorra garatzeko diru-laguntzak eta euskararen erabilerarako normalkuntza planak onartzekoa (EBPN deialdia).
- Euskarazko komunikabideen normalkuntza, garapen eta egonkortzera bideratutako diru-laguntzak (Hedabideak deialdia).
- Gizartean euskararen normalkuntza eta/edo hedapena sustatzea bultzatzeko diru-laguntzak (Euskalgintza deialdia).
- IKTetan eta komunikazioan euskararen normalkuntza eta/edo hedapena sustatzea bultzatzeko diru-laguntzak (IKT deialdia).
- 2010ean zehar, sektore pribatuko erakundeetan eta EAEko eskubide publikoko korporazioetan euskararen presentzia eta erabilera bultzatzeko diru-laguntzak (LanHitz deialdia).

Programa LANHITZ

Lan munduko euskara-planak estandarizatzeko eta homogeneizatzeko helburuz, Hizkuntza Politikako Sailburuordetzak foru-alduendiekin, EUDEL euskal udalekin eta Eusko Jaurlaritzako Industria eta Enplegu sailekin elkarlanean eta sindikatu nagusien eta enpresa elkarten babesarekin batera, gaur egun indarrean jarraitzen duen LanHitz programa garatu zuen 2005ean.

Programaren helburua, euskarak enpresetan duen presentzia eta erabilera era errazean bultzatzea da. Momentuko kudeaketa-sistemei jarraiki, euskara erakundearen integrazioa, egoera soziolinguistikoa kontuan izanik eta gaitasun eta nahietan oinarrituz.

Zehazki, deialdiaren helburua enpresa pribatuen deialdiak berak zehaztutako helburuak Erreferentzia Marko Estandarra (EME) lortzeko baliabide ekonomiko zehatzak eskaintzea da. Marko hori hizkuntzarekin harremana duten edozein enpresatako gune oro biltzen duen laguntza-koadro gisa uler daiteke. Beraz, euskara-planaren diseinuaren, jarraipenaren eta ebaluaketaren sistematizazioan laguntzeko tresna izan daiteke.

Proiektu honen baitan, enpresetako euskararen kudeaketa, erabilera eta presentzia egiaztatzeko ebaluaketa-sistema sortzea proposatu zen (Bikain Euskararen Kalitate Ziurtagiria).

Gaur egun, programa honi atxikitako Hirugarren Sektorre Sozialeko hainbat erakunde daude.

Erreferentzia Marko Estandarra (EME):

Koadroaren helburua enpresek era sistematiko, erraz eta argian euskararen erabilera eta presentzia areagotzeko helburuak ezartzen laguntzea da. Enpresa bakoitzaren behar bereziak kontuan izanik, euskara-planak ezartzeko eta ekintza zehatzak garatzeko ahaleginak lehenetsi eta bideratzeko laguntza-gida gisa balio izatea da helburua.

Enpresan hobetu daitezkeen sailak asko izan daitezkeela jakinik, EME- Erreferentzia Marko Estandarraren taxonomia bereziak eremu guztiak errazentetik zailenera bitartean bildu, ordenatu eta ezarri ditu. Euskara Plana abiatzea edo ekintza zehatzak hastea pentsatua duten erakundeei laguntzeko balio du. Erakundearen ezaugarrietara egokitu ostean, Erreferentzia Markoa erakundearen Euskara Plan egokitua edo ekintza zehatzak gauzatzeko oinarria izango da. Hau guztia, era bizkor eta sinplean, kudeaketa sistema orokorrak ezarriz eta etengabeko hobekuntzari jarraiki.

Hona hemen lanerako lau ardatz nagusiak:

- **Enpresaren irudia eta komunikazioa:** errotulazioa, harrera, publizitatea, web orria, etab.
- **Kanpo-harremanak:** bezero elebidunekin harreman idatzia eta ahozkoa, zerbitzua eta produktua, administrazio eta hornitzaileekiko harremana, etab.
- **Barne-harremanak:** informazioa eta komunikazioa, langileen administrazioa, lanerako prestakuntza, ahozko harremana, laneko dokumentuak, etab.
- **Hizkuntza-kudeaketa:** hizkuntza-politika, pertsonak, komunikabideak, etab.

Ziurtagiria

Enpresetako euskararen erabilera ebaluatzeko eta ziurtatzeko prozedura sistematikoak sortu beharrak bi Kalitate Ziurtagiri eragin zituen:

BAI EUSKARARI

2000n, Euskararen Gizarte Erakundeen Kontseiluak (Kontseilua) Bai Euskarari Ziurtagiria sortu zuen, Bai Euskarari Estrategia Planeko Ituna gauzatzen lagundu zuten erakundeen eskariari jaramon eginez. Ziurtagiriaren Elkarateak kudeatzen du 2007az geroztik. Egiteko nagusia, inguru sozioekonomikoko erakundeen arteko elkarlanerako bideak bultzatzearen eraginez, euskararentzako gune berriak aztertzea eta sustatzea da.

Ziurtagiriaren Elkarateak lan-munduko euskalduntzea lortzeko hainbat proiektu garatzen ditu:

- Bai Euskarari Ziurtagiria
- Enpresarean
- Lansarean
- Lazarraga sariak

Bai Euskarari Ziurtagiriaren Elkarateak hainbat udaletxe, mankomunitate eta Gipuzkoa eta Arabako foru aldundiekin elkarlan-hitzarmenak mantentzen ditu. Ziurtagiri hori lau irizpideren arabera ebaluaketei jarraiki eskaintzen da: pertsonen hizkuntza-gaitasuna, erakundearen irudia eta paisaia linguistikoa, kanpo-harremanak eta barne-harremanak.

BIKAIN, CERTIFICADO DE CALIDAD EN LA GESTIÓN LINGÜÍSTICA

2007an euskararen kalitatea eta lan eta gizarte arloak elkartzen zituen EAEko lehen ziurtagiri publikoa aurkeztu zen. Hizkuntza Politika Sailburuordetzaren eta Kalitatearen Sustapenerako Euskal Fundazioaren arteko lankidetzak hitzarmenak ahalbidetu zuen: ([Euskalit](#)). Helburua enpresetako hizkuntza-normalkuntzarako prozesuen ebaluaketaren eskema definitzea zen. Itunaren bidez, indarrean dauden kalitatea ziurtatzeko sistemek erabiltzen dituzten parametro eta irizpideak erabiliz, euskara-planak garatzen ari ziren erakunde pribatuei ebaluaketarako tresna egokia eskaini nahi zitzaion.

Kalitatea eta euskara lotzen dituen ziurtagiri publikoa pausu esanguratsua da LanHitz programaren garapenean eta aurrez aipatutako EME- Erreferentzia Marko Estandarreko hiru ardatzetan oinarritzen da: erakundearen irudia eta komunikazioa, kanpo-harremanak eta barne-harremanak.

Euskarak sektore pribatuan duen egoeraren ikerketa esanguratsuak

Lan-munduan euskararen erabilera eta presentzia indartzeko hizkuntza-politika eraginkorrak diseinatzeko eta neurriak hartzeko, sail horretan duen egoera ezagutzeko eta ebaluatzea beharrezkoa da; eta horretarako, Hizkuntza Politikako Sailburuordetzak hainbat ikerketa garatu ditu azken urteetan.

2003an, euskararen egoera 100 langile baino gehiagoko enpresetan ("[Euskararen erabilera EAEko enpresa handietan](#)") eta deskribapena osatzeko, txikizkako merkataritzarekin ("[Euskararen erabilera txikizkako saltokietan Euskal Autonomia Erkidegoan](#)") eta ostalaritzarekin ("Euskararen erabilera EAEko jatetxeetan eta tabernetan") lotutako beste bi azterketa ere eskatu zituen. Ikerketa horietako daturik azpimarragarrienak eskuragarri daude EAS, Euskal Herriko adierazle linguistikoaren sisteman.

Ondorio nagusien artean, aipagarria da EAEko saltoki, jatetxe eta taberna gehienak establezimendu oso txikiak direla (langile bat edo bikoak), eta bi herenek euskaraz ez dakitenez (% 64) gutxi erabiltzen dutela euskara, bai ahozko, bai idatzizko komunikazioan. Gutxi gorabehera erdiek ez dute euskara erabiltzen eta hiru laurdenek gutxi edo oso gutxi. Gainera, soilik % 7k erabiltzen dute beti edo oso maiz.

Taldeka, erabilera jatetxeetan altuagoa da saltoki eta tabernetan baino. Erabilera enpresa handietakoa baino baxuagoa da. Horien kasuan, herenak ez du euskararik erabiltzen eta erdiek gutxi edo oso gutxi erabiltzen du. Saltokietan, tabernetan, jatetxeetan eta enpresa handietan euskararen erabilera azaltzen duen faktorea kokatuta dauden gune soziolinguistikoa da. Azkenik, soilik saltokien, jatetxeen eta tabernen % 3k daukate euskararen erabilera bultzatzeko neurri edo araurik. Enpresa handien kasuan, % 31k.

2006. eta 2007. urteetan zehar, Hizkuntza Politikako Sailburuordetzak, hizkuntza-paisaiak EAEko eremu publiko eta pribatuan zuen egoeraren inguruko ikerketa gauzatu zuen ("[Hizkuntza-paisaiaren ikerketa](#)").

Ikerketaren emaitzak 2008an argitaratu ziren eta hauek izan dira ondorio nagusiak:

- Euskararen presentzia altuagoa da eremu publikoan pribatuan baino. Ahozko komunikazioetan nahiz idatzizkoetan.
- Euskara idatziaren presentzia ahozkoarena baino ugariagoa da. Eremu publikoan nahiz pribatuan.
- Euskararen erabilera, bereziki ahozko komunikazioetan, eremu soziolinguistikoari estu loturik doa. Horrela, Gipuzkoako egoera Bizkaia eta Arabakoa baino hobea da, eta ekipamendu eta establezimenduen kasuan ere, egoera hobea da eremu euskaldunetan erdaldunetan baino. Aipatu bezala, desberdintasuna ahoko erabileran ikus daiteke.
- Desberdintasunak esanguratsuak dira administrazioen eta jarduera sailen artean ere. Euskararen erabilera altuagoa da Eusko Jaurlaritzako administrazio orokorrean, estatuko administrazioetan baino. Era berean, egoera hobea da finantza erakundeetan higiezin agentzietan baino.

Ikerketa hauetariko batek ere ez du Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialaren moduko sektore espezifiko eta bereziaren egoeraren diagnosi zehatza egiten.

Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialaren baitako euskararen egoeraren ikerketa eta bultzada

Euskadiko **Hirugarren Sektore Soziala** hauek osatzen dutena da: “izaera juridikoa; boluntarioa; irabazi asmorik gabekoa; pribatu eta autogobernatua; egoitza eta jarduera Euskadin izanik; baztertze, kalte, babesik gabe, urritasun eta/edo menpekotasun egoeran dauden pertsona, familia, talde edo komunitateetan eskubideen jarduera eraginkorra eta gizarte-inklusioa gizartearen esku-hartze ekintzen (gizarte-zerbitzuak, enplegurako sarbide-sustapena eta gizarte-inklusioa bultzatzeko edozein ekintza) bidez bultzatzea helburu duten erakundeek (sailen, politiken eta sistemen arteko ekintzak barne; hala nola, enplegu eta gizarte gunea, gizarte eta hezkuntzakoa, soziokulturala)”³.

Hirugarren Sektorearen Behatokiak *Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialaren Liburu Zuria*⁴ lanean dio gaur egun gutxi gorabehera 3.500 erakundek osatzen dutela Euskadiko hirugarren sektorea (2.000 Bizkaian, 1.000 Gipuzkoan eta 500 Araban). Horietan 36.000 lagunek jarduten dutela soldatapeko lanean eta 125.000 lagunek era boluntarioan.

³ EUSKO JAURLARITZA. 6/2016 Legea, maiatzaren 12koa, Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialari buruzkoa. Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkaria, 2016ko maiatzaren 19koa, 94. zk. 94. Hemen eskuragarri: <https://www.euskadi.eus/y22-bopv/es/bopv2/datos/2016/05/1602096a.pdf>

⁴ CANTO A., LOPEZ-AROSTEGUI, R.; ROMEO, Z. *Libro Blanco del Tercer Sector Social de Euskadi*. Bilbo: Bizkaiko Hirugarren Sektore Sozialaren behatokia, 2015. Hemen eskuragarri: http://www.3sbizkaia.org/Archivos/Documentos/Enlaces/1823_1_LibroBlancoTSSeuskadi2015.pdf

Izaera eta tamaina ugari erakundeek parte hartzen duten sektorea da (% 9k milioi eta erdiko aurrekontua zuen 2013rako eta % 32k aldiz, 12.000€ baino gutxiago). Azken hamarkadetan zerbitzuak eskaintzera bideratutako erakundeen pisua areagotu da, eta ondorioz, baita ekonomiaren, soldatapeko langileen, elkartzeen eta arazoaren kopurua ere.

Hala ere, joerak ez du eragin bera izan sektoreko erakunde guztietan eta % 54k soldatapeko langileak baditu ere, gainerakoak orokorrean boluntarioz osatzen dira.

Hirugarren Sektore Sozialaren gehiengoak, bereziki handitze eta “profesionalizatzea” jasandakoek (soldatapeko edo enplegatutako langileen areagotzea), kudeaketa eta ekintzen egonkortzean aurreratzen lagundu dieten tresnak gehitu dituzte. Hala ere, oraindik lan asko dago egiteko.

Aipatutako ikerketaren datuei jarriki, **erakundeen % 32,36k, era egonkortu edo ez hain egonkortuan, euskararen sustapenerako ekintzak gauzatu dituzte eta % 7,66k Euskara Plana ezarri dute.** Zehazki, **soldatapeko langileak dituzten erakundeen % 43,79k plan hau baliatzen dute eta Aisialdiko sailaren kasuan, % 86,55ek.**

Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialaren baitan euskararen diagnosi eta sustapenerako ekintzak bultzatzearen garrantzia honako hauei loturik ageri zaigu:

Batetik, aipatutako Liburu Zuriari jarraiki azken urteetan zenbait erakundek euskara sustatzeko ekintzak bultzatu dituztela jakin arren, gaur egun, ekintza horien egonkortze maila urria eta aldakorra da.

- Bestetik, gizarteko talde potentzial eta gaur egungo taldeek sektore publikoari, irabazi asmoko pribatuari eta lehen mailako elkartasun edo elkartasun ez antolatuari (familiak, lagunek, auzokoe...) ematen dieten laguntza. Euskadin egunerokotasunean 160.000 laguni eragiten dien sektorea da. Oinarri soziala osatzen duten erabiltzaileen eta familien ekintza zuzenen sarea eta erabiltzaileak eta familiak kontuan izan gabe (bazkideak, zuzendariak, boluntarioak, soldatapekoak, laguntzaileak...). Eta zenbait talde bereziki irudikatuak agertzen direnak: haurrak, nerabe eta gazteak, adinekoak, emakumeak, etorkinak, urritasunen bat duten pertsonak, etab.
- Eta azkenik, sektorean euskararen sustapenak eta erabilerak duten egoeraren inguruko datuak falta direnez, zaila da hasierako egoera eta helburuak zehaztea nahiz sektoreari egokitutako sustapen-neurri eta estrategiak identifikatzea, erakunde eta sareek sektore publikoaren laguntzaz baliatu ditzaten.

IKERGAIA MUGATZEA

Ikerketa honen azken helburua **Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko** erakundeetako **euskararen erabilera, presentzia eta sustapena** aztertzea da.

6/2016 Legea, maiatzaren 12koa, Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialari jarraiki, sektoreko erakundetzat joko ditugu egoitza eta jarduera EAEn izanik; baztertze, kalte, babesik gabe, urritasun eta/edo menpekotasun egoeran dauden pertsona, familia, talde edo komunitateetan eskubideen jarduera eraginkorra eta gizarte-inklusioa gizartearen esku-hartze ekintzen bidez bultzatzea helburu duten erakundeak.

Aipatutako legeko 2 eta 4 artikuluekin bat datorren Bizkaiko Hirugarren Sektore Sozialaren behatokiak zehaztutako definizioari jarriki, **elkarte zibileko** erakunde, **egonkortuak**, indarrean daudenak, kudeaketa-**autonomia** eta independentzia dutenak, **irabazi asmorik gabekoak** eta orokorrean, **boluntarioz** osatuak dira, **EAEn** garatzen dute beren ekintza eta helburua baztertze, kalte, babesik gabe, urritasun eta/edo menpekotasun egoeran dauden pertsona, familia, talde edo komunitateetan **eskubideen jarduera eraginkorra** eta **gizarte-inklusioa** gizartearen esku-hartze ekintzen bidez bultzatzea helburu dutenak dira.

HIRUGARREN SEKTORE SOZIALAREN LEKUA HIRUGARREN SEKTOREAREKIN ETA BESTE SEKTORE BATZUEIKIN HARREMANETAN

Ikerketaren helburua eta sektorearen heterogeneotasuna kontuan izanik, bereziki garrantzitsua izango da analisisian **ekintza eremuaren** arabera (gizartean zeharka, gizarte-zerbitzuak, nazioarteko garapenerako laguntza, aisia, osasuna, enplegua eta beste) aldeak ikertzea (ikertutako laginean ordezkatuak izatea berrmatuz); **tamaina eta egitura** desberdinen arteko aldeak ikertzea (boluntario eta soldatapeko gehiago edo gutxiagoko erakundeak); soldatapeko eta boluntarioen arteko banaketa **adinaren** arabera ikertzea; **lurralde historikoaren** arabera (Bizkaia, Gipuzkoa eta Araba); eta **eremu linguistikoaren** arabera.

- No tiene personal remunerado
- Menos de 3 personas
- Entre 3 y 10 personas
- Entre 11 y 50 personas
- Entre 51 y 100 personas
- Más de 100 personas

¿Qué organizaciones hemos considerado aquí?

ÁMBITO DE ACTUACIÓN

SOCIAL TRANSVERSAL O CÍVICO	Organizaciones que se dedican a la promoción de un colectivo concreto en situación de vulnerabilidad (mujeres, mayores, personas pertenecientes a minorías étnicas, familias monoparentales, gays y lesbianas, inmigrantes u otros) y mayoritariamente desarrollan actividades de tipo comunitario (información y orientación, sensibilización, articulación de la participación social, ayuda mutua...).
SERVICIOS SOCIALES	Organizaciones (también denominadas de acción social en sentido restringido) cuya actividad mayoritariamente se relaciona con la prestación de servicios sociales (aunque pueden ofrecer también otros servicios de empleo, salud y/o tiempo libre). Por lo general, atienden a personas con discapacidad o en situación o riesgo de desprotección, dependencia o exclusión.
COOPERACIÓN INTERNACIONAL AL DESARROLLO	Organizaciones que trabajan en relación al desarrollo en países del Sur y el Este (ONGD). Por lo general buena parte de su actividad se dirige a personas en situación de pobreza y exclusión o a la intervención con menores en situación de desprotección.
TIEMPO LIBRE	Organizaciones que centran su actividad en la intervención socioeducativa con infancia y juventud.
SALUD	Organizaciones de personas afectadas por enfermedades y sus familias que ofrecen apoyo a estas personas y familias cuya actividad se centra mayoritariamente en el campo sanitario. Su actividad se dirige a personas con problemas de salud que no están en procesos de exclusión y que no derivan necesariamente en situaciones de dependencia o discapacidad.
EMPLEO	Organizaciones que trabajan enfocadas prioritariamente a la inserción laboral entre las que se incluyen las empresas de inserción y los centros especiales de empleo. Por lo general, son destinatarias de su actividad personas en situación o riesgo de exclusión pero también, personas con discapacidad u otras en situación de vulnerabilidad.
OTROS	Organizaciones del Tercer Sector orientadas a la promoción de las entidades del Tercer Sector Social que prestan servicios de consultoría social, formación, investigación, etc. adaptados a la realidad del sector. También se incluyen entidades del sector que desempeñan su actividad en un ámbito distinto a los anteriores.
TOTAL	Iniciativas en activo de la sociedad civil, con autonomía de gestión e independencia, de carácter no lucrativo y que por norma general cuentan con algún grado de participación voluntaria, cuya finalidad principal es promover la inclusión social y el ejercicio efectivo de los derechos de personas, familias, colectivos y comunidades que afrontan situaciones de vulnerabilidad o exclusión, desprotección, discapacidad o dependencia.

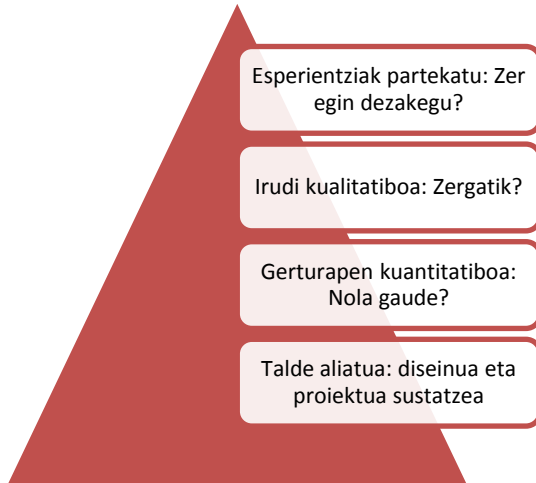
HELBURUAK

Hona hemen lan honen bidez erantzun nahi diren galderen eta helburu orokorren laburpen-taula:

HELBURUAK	• ERANTZUN NAHI DITUGUN GALDERAK
1. Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko erakundeetako euskararen PRESENTZIA eta ERABILERAREN inguruko DIAGNOSIA sortzea.	<ul style="list-style-type: none">• Zein da euskararen erabilera eta presentzia maila Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko erakundeetan?• Zein faktore lotzen dira erakundeetako erabilera eta presentziarekin?• Zein dira EHGSaren eta auzi honekiko gainerakoen arteko desberdintasunak?
2. EHGSko erakundeetan euskara SUSTATZEKO POLITIKEN garapen maila aztertzeko DIAGNOSIA egitea.	<ul style="list-style-type: none">• Zein dira euskara sustatzeko garatzen ari diren ekintzak?• Zein lor ditzake sektoreak? Zer neurritan datoz sektoreko errealitatearekin bat?• Zer erakundek lortu dituzte aurrerapen gehien? Zergatik?• Zein dira auzi honen sektoreko buruhaustekak? *
3. Euskararen erabilera eta presentzia BULTZATZEA eta sentsibilizazio-lana EHGSan, esperientziak eta ekintzak PARTEKATZEKO guneak sustatuz.	<ul style="list-style-type: none">• Zergatik da garrantzitsua euskara bultzatzea nire erakundeetan? Zer onura ekarriko ditu euskararen erabilerak eta presentziak?• Nola egin dezaket? Zer tresna erabil dezaket?• Zer ondorio erator ditzaket beste erakunde batzuetako esperientzia edo ekintzetatik nire buruhaustekak konpontzeko? Nola egin dute besteek? Zer arazo izan dituzte? Nola gainditu dituzte?

Oharra*: Proiektu honetan Administrazioak orain arte lan eremuan euskararen sustapenerako proposatutako estrategien eta ekintzen ikerketa egingo da. Sektore honetarako egokitzapenak identifikatzeko asmoz.

METODOLOGIA ETA LAN PROZESUA

4. FASEA- ESPERIENTZIAK PARTEKATZEA: ZER EGIN DEZAKEGU?

Erakundeetako euskara sustapenerako jarduera eta esperientzia eraginkorrak bildu eta topaketa (hainbat lurraldetako erakundeak bilduz) antolatuko da, bertaratuei azaltzeko.

Helburua: esperientziak partekatu eta taldeko ikasgaiak lortu sail honetako momentuko auziak konpontzeko.

3. FASEA- IRUDI KUALITATIBOA: ZERGATIK?

Hainbat izaeratako erakundeak biltzen dituzten 3 eztabaida talde osatuko dira (lurralde historiko bakoitzeko bat, partaidetza errazteko) gerturapen kuantitatiboko emaitzez hausnartzeko eta sakontzeko.

Helburua: euskarak sektorean duen errealitatearen inguruko ikuspuntuak, erronkak, estrategiak, sustapen neurriak... partekatu eta datuak interpretatu.

2. FASEA- GERTURAPEN Kuantitatiboa: NOLA GAUDE?

EHSko erakundeen lagin* bati inkesta bat emango zaio, euskararen sustapenari dagokionez egiten ari direna ezagutu eta erakundeetako euskararen presentzia eta erabilera maila ezagutzeko.

Helburuak:

- Euskadiko Hirugarren Sektoreko Liburu Zuriko euskara sustapenerako informazioa zabaldu.
- Enpresa eta administrazio publikoetan euskararen presentzia eta erabileraren inguruan EAEn gauzatutako beste sektore batzuetako datuekin alderatu daitezkeen datuak jaso.

Oharra*: ikerketa helburu duen ikerketa honetan analisi kualitatiboa lehenetsiko da, beraz, helburuak ez dira soilik lagin estatistiko bat osatzera mugatuko.

1. FASEA- TALDE ALIATUA: DISEINUA ETA PROIEKTUA SUSTATZEA

Proiektuaren inguruan erakunde eta euskararen sustapenarekin bereziki sentsibilizatutako pertsonak bilduko dira (ibilbidea dute, proiektua sustatzeko interesa dute...) eta lankidetzatza saioak egingo dira:

Helburuak:

- Ikerketa elkarrekin diseinatu: helburuak onartu, lortzeko estrategiak eta tresnak.
- Ikerketan parte hartzeko beste erakunde batzuk lortzeko elkarrekin lan egin;
- Sektoreko erakundeak euskararen sustapenarekin sentsibilizatzeko gakoak eskaini.

ERREFERENTZIA BIBLIOGRAFIKOAK

CANTO A., LOPEZ-AROSTEGUI, R.; ROMEO, Z. *Euskadiko Hirugarren Sektoreko Liburu Zuria*. Bilbao: Bizkaiko Hirugarren Sektoreko Behatokia. Hemen eskuragarri: http://www.3sbizkaia.org/Archivos/Documentos/Enlaces/1823_1_LibroBlancoTSSEuskadi2015.pdf

Euskararen Aholkularitza Kontseilua. Euskararen Erabilera Sustatzeko Plan Nagusia (EBPN). Eusko Jaurlaritza, Gasteiz, 1999. Hemen eskuragarri: http://www.euskara.euskadi.eus/contenidos/informacion/lan_mundurako_hpolitika/es_00141/adjuntos/ebpn14gzt.pdf

Euskararen Aholkularitza Kontseilua. *Arlo sozioekonomikoan euskararen erabilera sustatzeko eta hizkuntza-normalizaziora modu sistematikoagoan eta eraginkorragoan hurbiltzeko irizpideak eta estrategiak*. Eusko Jaurlaritza, Kultura Saila, Gasteiz, 2005. Hemen eskuragarri: http://www.euskara.euskadi.eus/contenidos/informacion/lan_mundurako_hpolitika/es_00141/adjuntos/estrategias_socio_eco.pdf

Euskararen Aholkularitza Kontseilua. *Itun berri baterantz. Gogoeta irekiaren ondorengo txostena*. Eusko Jaurlaritza, Gasteiz, 2009. Hemen eskuragarri: http://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/esep_marko_orokorra_2016/es_def/adjuntos/euskara21_itun_berritu_es.pdf

Euskararen Aholkularitza Kontseilua. *ESEP: Euskara sustatzeko ekintza-plana*. Eusko Jaurlaritza, Gasteiz, 2012. Hemen eskuragarri: <http://www.euskadi.eus/esep-marco-general-y-principales-documentos/web01-a2esep/es/>

Euskararen Aholkularitza Kontseilua. *EGOD: Euskararen Gaineko Oinarrizko Diskurtsoak*. Eusko Jaurlaritza, Gasteiz, 2013. Hemen eskuragarri: <http://www.euskara.euskadi.eus/noticia/2016/presentaciones-del-proyecto-egod-y-de-las-bases-para-el-suelo-comun-de-un-discurso-compartido-sobre-el-euskera-en-durango/r59-738/es/>

Euskararen Aholkularitza Kontseilua. *Eta hemendik aurrera zer?* Eusko Jaurlaritza, Gasteiz, 2016

Euskararen Aholkularitza Kontseilua. *“Euskarazko IKTak: GOMENDIOAK HERRI AGINTARIENTZAT”*. Eusko Jaurlaritza, Gasteiz, 2016

Euskararen Aholkularitza Kontseilua. *“Gu Gazteok. Laburpen-txostena eta lan-ildoen proposamena aurrera begira”*. Eusko Jaurlaritza, Gasteiz, 2016

Euskararen Aholkularitza Kontseilua. "Euskararen gaineko diskurtso partekaturako zoru komunaren oinarriak" "Euskararen gaineko oinarritzko diskurtsoen azterketa". Eusko Jaurlaritza, Gasteiz, 2016

Kultura Saila. *Euskararen Erabilera Sustatzeko Plan Nagusia (EBPN)*. Eusko Jaurlaritza, Gasteiz, 1999. Hemen eskuragarri: http://www.euskara.euskadi.eus/contenidos/informacion/lan_mundurako_hpolitika/es_00141/adjuntos/ebpn14gazt.pdf

Eusko Jaurlaritza. 1982ko azaroaren 24ko 10/1982 legea, Euskararen Erabilera Arautzeko Oinarritzkoa. Euskal Herriko Aldizkari Ofiziala, 1982ko abenduaren 16koa, 160. zk. Hemen eskuragarri: https://www.euskadi.eus/y22-bopv/es/bopv2/datos/1982/12/s82_0160.pdf

Eusko Jaurlaritza. Pertsona Kontsumitzaileen eta Erabiltzaileen Estatutuko 6/2003 Legea. Euskal Herriko Aldizkari Ofiziala, 2003ko abenduaren 30ekoa, 254. zk. Hemen eskuragarri: <https://www.euskadi.eus/bopv2/datos/2003/12/0307118a.pdf>

Eusko Jaurlaritza. 2008ko uztailaren 1eko 123/2008 dekretua, Pertsona Kontsumitzaileen eta Erabiltzaileen Hizkuntza Eskubideei buruzkoa. Euskal Herriko Aldizkari Ofiziala, 2008ko uztailaren 16koa, 135. zk. Hemen eskuragarri: http://www.ivap.euskadi.eus/contenidos/informacion/kb_pubs_folletos/es_folletos/adjuntos/folleto_derechos_linguisticos_decreto_es.pdf

Eusko Jaurlaritza. 2010eko uztailaren 20ko 204/2010 dekretua, Pertsona Kontsumitzaileen eta Erabiltzaileen Hizkuntza Eskubideei buruzko Dekretua aldatzen duena. Euskal Herriko Aldizkari Ofiziala, 2008ko uztailaren 16koa, 142. zk. Hemen eskuragarri: <https://www.euskadi.eus/y22-bopv/es/bopv2/datos/2010/07/1003562a.shtml>

EUSKO JAURLARITZA. Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko 2016ko maiatzaren 12ko 6/2016 Legea. Euskal Herriko Aldizkari Ofiziala, 2016ko maiatzaren 19koa, 94. zk. Hemen eskuragarri: <https://www.euskadi.eus/y22-bopv/es/bopv2/datos/2016/05/1602096a.pdf>

Hizkuntza Politika Sailburuordetza. *Euskararen erabilera EAEko enpresa handietan*. Eusko Jaurlaritza, Gasteiz, 2003. Hemen eskuragarri: http://www.euskara.euskadi.eus/r59-14154/es/contenidos/informacion/euskararen_egoera_lan_munduan/es_00151/100_langiletik.html

Hizkuntza Politika Sailburuordetza. *Euskararen erabilera EAEko jatetxeetan eta tabernetan*. Eusko Jaurlaritza, Gasteiz, 2003. Hemen eskuragarri: http://www.euskara.euskadi.eus/r59-14154/es/contenidos/informacion/euskararen_egoera_lan_munduan/es_00151/jatetxe_tabernak.html

Hizkuntza Politika Sailburuordetza. *Euskararen erabilera EAEko txikizkako merkataritza-saltokietan*. Eusko Jaurlaritza, Gasteiz, 2003. Hemen eskuragarri: http://www.euskara.euskadi.eus/c59t14154s/informacion/lan_mundurako_hpolitika/es_era_l/adjuntos/estr00151as_socio_eco.pdf

